

RENOGTERLIV I GRØNLAND III

Af renavlsbestyrer *Jens Rosing*

Et uventet besøg.

Sent på eftermiddagen stod jeg atter uden for hytten og bankede sneen af fødderne. Inde i hytten var der knaldende varmt – og rent. Balto havde ryddet op og vasket gulv. Den tunge stemning, der ellers havde hvilet over vort lille rum, var nu som bortjaget af sæbeduften.

Mens jeg pakkede rygsækken ud, gik døren op, og ind trådte John med lassoen over skulderen, glad og fornøjet. Han havde fundet 62 dyr på skråningen af et 1200 meter højt fjeld i vest. Dyrene gik ca. 300-400 m oppe, og det så ud til, at de trivedes vel; men de var sky. Balto serverede kogte ryper med kartofler, ærter og gulerødder i suppen. Til dessert fik vi en dåse abrikoser. Stemningen var høj; nu vidste vi, hvor alle dyrene var.

Mens vi sad ved kaffen, hørte vi en motorbåd tøffe ganske tæt ved. Vi kunne høre, at det ikke var en lille motorjolle, så det kunne ikke være andet end båd fra Godthåb. Ganske rigtigt, lanternerne lyste i mast og sider; for tomgang gled det mørke skrog ind i en lille vig norden for hytten. – Med et brag gik den på grund, der blev slået bak, men efter skråleriet ombord at dømme sad båden godt fast. Jeg genkendte en stemme – fra en særdeles højroset person. Det kunne ikke være andre end »sagnfiguren Kagssagssuk« – eller assistent Jørgensen.

Med lommelygten i hånden gik jeg ned til vigen. Det var lavvande, og med den ringe fart, båden gjorde, kunne der ikke være sket den noget. En jolle blev sat ud, og ind kom fire gæster, der var kommet for at se tamrener. Der blev liv i den lille hytte.

Det var lørdag aften, men ikke tale om, at radioen ville spille. Legarth og Jørgensen pillede lidt ved kassen, fjernede en ledning – og ud vældede lørdags-kabaretten fra Godthåb. Jørgensen forklarede mig, hvad der havde været årsag til apparatets tavs-
hed, men min hukommelse i denne retning er lig nul.

Denne aften kom kaffekedlen ikke af kog. Likør fik vi, der blev skålet – og vi svedte i den stegende hede. Udenfor var det bælggravende mørkt, men stille.

Det var sent, da kammeraterne gik ombord for at entre køjerne. Over deres hoveder

Renavlsbestyrerboligen ved Itivnera.

Foto: Jens Rosing

bugtede nordlysene sig i kæmpetæpper ud og ind mellem myriader af stjerner. Vandet var steget, og »Ekalugssuak« var kommet flot af sandbanken.

Ude fra den begsorte, blanke vig hørtes mild latter fra folk, hvis kontorstole ikke skulle varmes i morgen. I stedet skulle de se rener.

Ameralik-hytten forsynes.

Inden vi vidste et ord af det, gjorde november sit indtog, fulgt af blygrå skyer, sne-tykning og fejende vinde.

Renerne ude på næsset gjorde nu alvor af brunsten, der siden midt i oktober havde vist sig i bølger. Det var, som dyrene ikke havde kunnet komme i parrings-stemning. Nu jog bukkene rundt efter semlerne, og ind imellem kæmpedes drabelige kampe – så godt nu de afhuggede takker på de største tillod det. De store bukke var blevet alt for farlige at have med at gøre på sørejsen, så vi havde måttet afvæbne dem. Havde renerne hidtil været vanskelige at have med at gøre, så blev de det nu i endnu højere grad. Midt i drevet kunne to bukke tørne sammen, så de skræmte resten af flokken bort.

En dag, mens vi var i færd med at indfange lokkerenen – en kastreret buk – satte Balto sig på en lille knold og tændte piben. John fik fat i bukken med et velrettet lassokast. Lidt modstræbende fulgte lokkedyret efter, hen imod Balto, der tog tømme. Men bedst som vi snakkede om, hvad vi nu skulle gøre, kom en af parringsbukkene og gik på Balto. Han slog efter den – og bukken blev så overrasket over det pludselige udfald, at den med rungende host forføjede sig hen til flokken, idet den i farten lige strejfede Baltos kofte med den ene sylespidse tak.

Vi satte i gang. – En lille stund gik det godt, men så røg et par bukke på hinanden – de to stærkeste. Resten, de små halvandet års bukke, der tilsyneladende blot havde ventet på denne lejlighed, begyndte at bedække vildt. Semlerne sprang, hundene, som vi i øjeblikket ikke tænkte på, tyvjog, og det hele endte i den værste forvirring.

Der stod vi igen. – Den eneste ren, vi havde, var gamlingen i snor. Resten slyngede sig spredt op over fjeldsiden for først at stoppe på nordfaldet af Rygfinnen. Vi hylede og skreg, og ederne rullede i uhyggelige ekko efter køterne, der mærkelig nok stoppede, – hvad der unægtelig også var det bedste for dem. Slukørede kom de tilbage og fik hver især en ordentlig lussing.

Henimod midten af måneden drog jeg ud til Godthåb for ad denne vej at forsyne Ameralik-hytten med petroleum og kul. I Godthåb blæste en forrygende sydvesten, og vejen var et ælte af vandunderløben sne.

Med »Angut« tøffede vi ud til skibshavnen; havet lå tungt i blanke dønninger, og sneen faldt i store stjernefnug. Små hurtige tejster dukkede op for blot med et sprøjat dykke igen. Store flokke af ederfugle fløj lavt over vandspejlet, som om det tunge sky-lag, der skjulte fjeldene, forhindrede dem i at stige til vejrs. En enkelt sæl stak sit blanke hoved op, strakte sig og gik ned.

Ved mørkningen smed vi anker ud for den nyoprettede fiskeristation på sydbredden af Ameralik-fjorden. Der boede endnu nogle håndværkere, som ventede på at blive sejlet til Godthåb, hvorfra de med første skib skulle rejse hjem til Danmark. Efter aftensmaden sad vi i en af barakkerne og småsnakkede.

En af tømmerne var en ivrig lystfisker, og lystfiskere er – som man ved – et folkefærd for sig. Vi fandt hinanden i vor fælles sport – og fangsterne voksede støt, som timerne gik. Det var ud på de små timer, da han endelig fik kål på sin kæmpegedde, og jeg havde landet min store ørred, hvis længde jeg ikke engang havde arme til at demonstrere.

Kl. 6 tøffede vi over på nordbredden, hvor et fad petroleum og en halv snes kulsække blev smidt i land. Efter at have slæbt to store proviantkasser op til hytten kogte jeg mig noget the. Gennem vinduet fulgte jeg »Angut«, der glidende borede sig ind i snetykningen. Kratskoven omkring hytten var indhyllet i et tykt vatlag og tog sig i morgendæmringen trolsk ud. Igennem den åbne dør kunne jeg høre en rypekok småkagle tæt ved, og længere ned i en elvfure jamrede en høne – et tydeligt varsel om mere sne.

Ganske langsomt slæbte jeg mig op ad fjeldet; ski havde jeg ikke, sneen nåede til knæene. Fra en knold forsøgte jeg at få et glimt af de 62 dyr, der skulle gå her omkring. Da hverken øjnene eller kikkerten kunne trænge igennem det tætte fog, gik jeg tilbage i sporene, der nu praktisk talt var fyldt af de tunge, klamme snekrystaller, der væltede ned i stridende strømme. Det var faldende vande, og mens jeg fulgte stranden – en bræmme af sand, ler og rullesten – faldt sneen endnu tættere ned over land og fjord; dagen formørkedes.

Fjorden på min højre side lå tung, mættet i kanten af en bred bræmme af snegrød. Om mine fødder svuppede et ælte af ler, sand og tøsne, der gennemvædede skistøvlerne. Rygsækken, der kunne forlænges til det dobbelte ved en ekstra halv, tyngede godt, fyldt til randen af proviant, aviser, tidsskrifter og lidt ekstra tøj. Det hele ragede et stykke op over hovedet. Bag mig kom Jente luntende; halen hang, og hun var sort på sin langhårede bug af pløret.

Endelig stod jeg da på toppen af fjeldkammen bag Itivnera, drivende våd af sved. Snefaldet var taget noget af, så der var udsigt ned til fjorden, der lå tung og blank som en oliedam. En enkelt hæs ravn strøg hen over åsen ned mod stranden for at søge lidt spiseligt ved kysten.

Som altid blev jeg hjerteligt modtaget af de fem færøske fiskere, der skulle prøve lykken ved vinterfiskeri her. De bød på kaffe, nybagt brød, og hvad huset ellers formåede.

Over den rødglødende ovn hang mine ragsokker til tørre, mens Andreas Strøm kogte en ekstra kop kaffe.

Efter at have været ovre i vor egen barak og fået noget tørt på spændte jeg skiene på fødderne. Med fornyede kræfter for vi atter af sted, min lille rapfodede renhund og jeg.

Med spænding nåede jeg hytten. Kammeraterne var hjemme, og på deres mismodige ansigtsudtryk så jeg tydeligt, at renerne ikke var flyttede endnu. Hvor var det hele dog trist og gråt.

Tidligere artikler om renavlens findes i »Grønland« 1954, side 26, 95 og 193, skrevet af Jens Fynbo og for sidste artikels vedkommende med billeder af Jens Rosing. Desuden i nærværende årgang side 225 og 279 af Jens Rosing.